

Дело C-691/21

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

18 ноември 2021 г.

Запитваща юрисдикция:

Cour de cassation (Франция)

Дата на акта за преюдициално запитване:

10 ноември 2021 г.

Жалбоподатели в касационното производство:

Cafri SA

Aviva assurances SA

Ответник в касационното производство:

Enedis SA

1 Предмет и данни за спора:

- 1 На 28 юли 2010 г. електрическите апарати на агенция на дружеството Cafri проявяват неизправности при функционирането си, дължащи се на свръхнапрежение, предизвикано от нарушение в заземяването на електроразпределителната мрежа.
- 2 Дружеството Cafri и неговият застраховател, дружеството Aviva assurances, решават да потърсят отговорност от дружеството Enedis, което е оператор на електроразпределителната мрежа, и на това основание предявяват срещу него иск за обезщетение за претърпените вреди.
- 3 Дружеството Enedis посочва, че са приложими само правилата относно отговорността за вреди, причинени от дефект на стока (член 1245—1245–17 от Code civil) (Гражданския кодекс) и възразява срещу иска им за обезщетение, като се позовава на предвидения за тази отговорност тригодишен давностен срок (член 1245–16 от Гражданския кодекс).

- 4 С решение от 6 юли 2018 г. съдът отхвърля прилагането на член 1245 и сл. от Гражданския кодекс, но отхвърля исканията по същество.
- 5 С решение от 6 февруари 2020 г. Cour d'appel de Versailles (Апелативен съд Версай) отменя съдебното решение. Най-напред той припомня, че при режима на отговорност за вреди, причинени от дефект на стока, носещият отговорност производител е по-специално производителят на завършена стока. Според него завършената стока е тази, която е готова за разпространение. В конкретния случай произведената електроенергия, по-специално от дружеството Électricité de France, не е завършената стока, тъй като е с високо напрежение и следователно е негодна за потребление. Дружеството Enedis я преобразува, за да може да я разпредели на крайния потребител. От това той стига до извода, че дружеството Enedis е производителят на завършената стока, предназначена за разпространение на потребителя, така че именно това дружество има качеството на производител. Поради това той приема, че е приложим режимът на отговорност за вреди от дефектни стоки и че искът на дружествата Safrі и Aviva е недопустим поради изтекла давност.
- 6 Дружествата Safrі и Aviva подават касационна жалба срещу това решение. Те поддържат, че като е приел, че дружеството Enedis има качеството на производител Апелативният съд е нарушил членове 1245–2 и 1245–5 от Гражданския кодекс, които транспонират Директива 85/374/ЕО относно отговорността за вреди, причинени от дефект на стока.

2. Разглежданите разпоредби:

Директива 85/374/ЕИО на Съвета от 25 юли 1985 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно отговорността за вреди, причинени от дефект на стока, изменена с Директива 1999/34ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 1999 година

- 7 Член 1 гласи:
„Производителят носи отговорност за вредите, причинена от дефект на неговата стока“.
- 8 Член 2 предвижда:
„По смисъла на настоящата директива „[стока]“ означава всички движими вещи, дори когато са включени в друга движима или недвижима вещ.
„[Стока]“ включва и електрическият ток“.
- 9 В частта, която е релевантна в случая, член 3 гласи:

„1. „Производител“ е всяко лице, което по занятие произвежда стоки в завършен вид [...]“

Френският граждански кодекс

- 10 В членове 1245–1—1245–17 от Гражданския кодекс се съдържат разпоредбите, с които е транспонирана Директива 85/374/ЕИО.

3. Становища на страните:

1. Дружествата Cafpi и Aviva

- 11 Дружествата Cafpi и Aviva поддържат, че дружеството Enedis е енергоразпределително предприятие, а не производител. Те посочват, че дружеството Enedis е оператор на електроразпределителната мрежа, която то експлоатира и поддържа, и отговаря само за разпределянето на електроенергията, произведена от различни производители, и по-специално от дружеството Électricité de France. Те твърдят, че разделянето между дейностите по производство и разпределение е наложено с Директива 96/92/ЕО от 19 декември 1996 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и впоследствие с Директива 2003/54/ЕО от 26 юни 2003 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и отменяща Директива 96/92/ЕО.
- 12 В качеството си на оператор на електроенергийна мрежа дружеството Enedis отговаря за преноса и разпределянето на електроенергията от нейния производител и сама по себе си намесата му по отношение на електрическото напрежение не го превръща в производител на нова завършена стока — разпределената електроенергия, различна от така доставената му електроенергия.
- 13 Дружествата Cafpi и Aviva подчертават, че след като бъде произведена електроенергията всъщност е потребима, независимо от нейното напрежение, при условие че системата, която я получава, е приспособена да понася такова напрежение. Те изтъкват, че намесата на оператора на електроенергийната мрежа по отношение на равнището на напрежение на пренасяната електроенергия не може да бъде достатъчна, за да му придаде качеството на производител на нова стока, която да се смята за самостоятелна, тъй като всеки потребител може да използва трансформатори, за да приведе в действие апарати с ниско напрежение.

2. Дружеството Enedis

- 14 Дружеството Enedis поддържа, че при режима на отговорност за вреди, причинени от дефект на стока, понятието за производител е самостоятелно

понятие, независимо от понятието за производител на енергия по смисъла на законодателството относно европейския енергиен пазар.

- 15 При режима на отговорност за вреди, причинени от дефект на стока, производителят предлага на потребителите стока, която е в състояние да бъде използвана или потребявана. Електроенергията, произведена в централите, на много високо или на високо напрежение, е негодна за потребление и именно преработването в електроенергия на средно или ниско напрежение от оператора на разпределителната мрежа позволява на електроенергията да се превърне в стока, която да бъде в състояние да бъде използвана или потребявана. Следователно така преработената от оператора на разпределителната мрежа електроенергия представлява завършената стока, чийто производител е той.

4. Съображения на Cour de cassation (Касационен съд):

- 16 С жалбата се поставя въпросът дали оператор на електроразпределителна мрежа, който променя напрежението на електроенергията с цел нейното разпределение към крайния потребител, трябва да се счита за „производител“ на електроенергия по смисъла на Директива 85/374/ЕО.
- 17 Генералният адвокат счита, че решението на Апелативния съд трябва да бъде отменено в касационното производство. Той отбелязва, че квалифицирането на дружеството Enedis като производител е в противоречие с основните принципи на организирането на електроенергийния сектор, произтичащо от различните директиви за вътрешния пазар на електроенергия. Той добавя, че да се приеме, че дружеството Enedis, което не е производител на електроенергия по смисъла на Code de l'énergie (Кодекса на енергетиката) и на директивите за вътрешния пазар на електроенергия, има такова качество по смисъла на Гражданския кодекс и на Директива 85/374/ЕО, която транспонира, би било несъвместимо с изискването за яснота и разбираемост на закона. Той изтъква също, че съображенията на Апелативния съд водят до разграничаване на две различни категории електроенергия, електроенергия „суровина“, която е произведена и пренасяна чрез преносните мрежи, и електроенергия „завършена стока“, разпределяна чрез разпределителната мрежа, докато член 1245–2 от Гражданския кодекс, който предвижда, че електроенергията е стока, не провежда разграничение. Накрая той подчертава, че тези съображения противоречат на действителните договорни и икономически отношения между различните икономически субекти в сектора, тъй като операторът на разпределителната мрежа не може да произвежда електроенергия въз основа на суровина, която не е закупил, и тъй като след това не продава тази електроенергия, защото потребителят я закупува от доставчика.

- 18 Френските съдилища, които разглеждат по същество искове във връзка с отговорността на дружеството Enedis вследствие на свръхнапрежение на електричеството, са възприели различни разрешения по отношение на приложимия режим на отговорност.
- 19 Юрисдикциите на други държави — членки на Съюза, са се произнесли в полза на квалификацията „производител“. Така Bundesgerichtshof (Федерален съд, Германия) е приел, че операторът на електроразпределителна мрежа трябва да се счита за производител, тъй като променя в значителна степен стоката електроенергия, като преобразува напрежението ѝ с оглед на нейното използване от крайния потребител (Решение от 25 февруари 2014 г. по дело VI-ZR 144/13, точки 12—17).
- 20 Такова тълкуване обаче не е непременно очевидно и не е сигурно, че то би било прието от всички юрисдикции на Европейския съюз. Всъщност това квалифициране на оператор на електроразпределителна мрежа като производител би могло да не бъде съвместимо с директивите относно европейския пазар на електроенергия, и по-специално с Директива 96/92/ЕО от 19 декември 1996 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия, Директива 2003/54/ЕО от 26 юни 2003 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и отменяща Директива 96/92/ЕО и Директива 2009/72/ЕО от 13 юли 2009 г. година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/ЕО. Всъщност тези директиви предвиждат независимостта на операторите на преносни и разпределителни мрежи от дейностите по производство или доставка на електроенергия, които са отворени за конкуренция. Именно в съответствие с това законодателство във Франция Закон № 2004–803 от 9 август 2004 г. предвижда задължителното разделяне на групата Électricité de France и създаването на ново дружество, което да упражнява дейност като оператор на общодостъпна електроразпределителна мрежа — дружеството ERDF (Électricité Réseau Distribution France), понастоящем Enedis, създадено на 1 януари 2008 г.
- 21 Ето защо се поставя въпросът дали операторът на електроразпределителна мрежа може да се счита за „производител“ по смисъла на член 3 от Директива 85/374/ЕО поради намесата му по отношение на напрежението на доставяната от производителя електроенергия, за да я разпредели на крайния потребител. Този въпрос предполага да се прецени дали понятието „производител“ на електроенергия по смисъла на член 3 от тази директива трябва да се разбира като самостоятелно спрямо понятието за производител и доставчик на електроенергия по смисъла на директивите относно вътрешния пазар на електроенергия.
- 22 Поради това следва да се отправи запитване до Съда на Европейския съюз.

5. Преюдициален въпрос:

23 Ето защо Касационният съд поставя следния въпрос:

„Трябва ли член 2 и член 3, параграф 1 от Директива 85/374/ЕИО на Съвета от 25 юли 1985 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно отговорността за вреди, причинени от дефект на стока, да се тълкуват в смисъл, че операторът на електроразпределителна мрежа може да се счита за „производител“, при положение че променя равнището на напрежение на електроенергията на доставчика с оглед на разпределянето ѝ на крайния потребител?“.